

Осадченко Т. М.
викладач кафедри теорії і методики
фізичного виховання
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

СТВОРЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ, ЯК ОСНОВНЕ ЗАВДАННЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

На сьогодні основним завданням людства є збереження та зміцнення власного здоров'я так оточуючих людей. Відповідно держава про вирішення даного завдання покладається перш за все на педагогів, де головна увага має бути зосереджена на підготовку майбутнього вчителя початкової школи. Викладачі вищого навчального закладу мають підготувати студентів до створення здоров'язбережувального середовища в початковій школі, яке включатиме в себе сукупність певних умов, здоров'язбережувальних технологій, які використовуються навчальним закладом та спрямовані на збереження і зміцнення здоров'я дітей, на покращення їх настрою та самопочуття, функціонування стану організму, підвищення адаптаційних можливостей учнів та формування в них мотивації на здоровий спосіб життя.

У процесі теоретичного аналізу ми помітили, що більшість науковців (С. Литвин-Кіндратюк, Є. Дорошенко Н. Березіна, О. Яременко, Л. Білик, О. Коструб, О. Ващенко, С. Свириденко, О. Вінда, Л. Сущенко, М. Галябарник, Г. Голобородько, І. Піскунова, О. Іванашко, А. Цьось, Б. Кіндратюк, І. Сущева С. Кондратюк, В. Нестеренко, С. Лапаєнко, І. Сомова, Г. Презлята та ін.) у своїх роботах розкривають сутність здорового способу життя учнів та питання способів збереження та зміцнення їх здоров'я. Як показує досвід, науковцями розглядаються різні

аспекти підготовки майбутнього вчителя початкової школи, які спрямовані на формування здорового способу життя, валеологічного виховання, але це лише частково торкається досліджуваної нами теми. Конструктивним для нашого дослідження буде розгляд питання щодо підготовки майбутнього вчителя до створення здоров'язбережувального середовища.

У дисертації «Управление развитием здоровьесберегающей среды учащихся в образовательном процессе школы» Н. Тверська науково обґрунтувала комплексно-цільову програму роботи школи щодо управління реалізації поліфункціональної моделі розвитку здоров'язбережувального середовища учнів у навчальному процесі. Також дослідниця розробила технологію управління щодо розвитку здоров'язбережувального середовища на основі формування інформаційно-аналітичної, програмно-цільової, організаційно-виконавчої, контрольної-діагностичної та корекційної підсистем. Виявила педагогічні умови ефективного формування у вчителів мотивації на розвиток здоров'язбережувального середовища учнів у навчальному процесі: активізація рольової позиції кожного учасника в навчальному процесі, підвищення здоров'язбережувальної компетентності вчителя використовуючи тренінгові технології, особистісна та групова рефлексія на здоров'язбережувальну діяльність, участь в моніторингу стану здоров'язбережувального середовища учнів та ін. [1, с. 12].

У контексті дослідження Н. Рилової «Организационно-педагогические условия создания здоровьесберегающей среды образовательных учреждений» цікавим є розробка програмно-цільового забезпечення щодо створення здоров'язбережувального середовища освітніх установ, які мають соціально-педагогічну спрямованість та орієнтовані на створення ресурсів для підвищення мотивації до здорового способу життя в учасників освітнього процесу; забезпечення комплексу

знань про здоров'я та здоровий спосіб життя, мотивації на здоров'я, створення системи моніторингу стану здоров'я учнів; зміцнення матеріально-технічної бази освітніх закладів, необхідної для збереження здоров'я учасників освітнього процесу; введення у навчальний процес комплексу заходів з підвищення рухової активності, психолого-педагогічний супровід виховного та навчального процесу, що дозволяє найбільш результативно зміцнювати здоров'я всіх учасників освітнього процесу та реалізувати соціальну функцію школи: допомогти учням зберігати своє здоров'я. [2, с. 14].

Підготовка майбутнього вчителя щодо створення здоров'язбережувального середовища початкової школи спрямована на формування компетентності здоров'язбережувальної культури і будується на основі дотримання ряду специфічних вимог. До них ми відносимо:

- інтегративний характер побудови різних форм діяльності з дітьми; формування і розвиток у дітей стійкої мотивації (потреби) у систематичних заняттях фізичними вправами;
- особистісно-орієнтований підхід у спільній діяльності з дітьми;
- застосування широкого комплексу вправ на розвиток усіх сторін моторики дитини з урахуванням морфофункціональних і психофізичних особливостей розвитку організму в онтогенезі;
- включення в практику фізичного виховання вправи, які сприяють зміцненню всіх груп м'язів;
- забезпечення щоденного медико-педагогічного контролю;
- формування уявлень про основи безпеки життєдіяльності дитини на заняттях;
- формування уявлень про основи культури здоров'язбереження;
- формування елементів контролю за станом свого здоров'я та оточуючих;

- діагностика рівня фізичного розвитку;
- облік рівня сформованості рухових умінь і навичок;
- залучення батьків до організації фізкультурно-оздоровчих заходів;
- формування компетенції культури здоров'язбереження в освітній установі;
- реалізація здоров'язбережувального середовища та рухової активності дитини вдома.

Процес підготовки майбутніх вчителів до створення здоров'язбережувального середовища в початковій школі дозволяє забезпечити оптимальні умови адаптації до професійної діяльності в освітніх установах та здійснювати психолого-педагогічний супровід освітнього процесу з позицій здоров'язбереження.

Отже, на основі аналізу досліджень з'ясовано, що *підготовка майбутнього вчителя початкової школи до створення здоров'язбережувального середовища* – це цілеспрямований процес, що є складовою його професійної підготовки і здійснюється з метою формування готовності вчителя початкової школи до створення умов, що забезпечують збереження і зміцнення здоров'я школяра та використання здоров'язбережувальних технологій.

Список використаних джерел

1. Тверская Н. В. Управление развитием здоровьесберегающей среды учащийся в образовательном процессе школы: дис. канд. пед. наук : 13.00.01 / Тверская Наталья Викторовна. – М., 2005. – 230 с.
2. Рылова Н. Т. Организационно-педагогические условия создания здоровьесберегающей среды образовательных учреждений: дис. канд. пед. наук : 13.00.01 / Рылова Надежда Тихоновна. – Кемерово, 2007. – 196 с.